

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslaget tilsigter at styrke den forurettedes stilling i voldtægtssager. Forslaget indebærer, at der i voldtægtssager kan beskikkes en advokat til at bistå den forurettede såvel under den politimæssige efterforskning som under sagens behandling i retten.

Retsplejelovens § 995 a, som er indsat i retsplejeloven ved lov nr. 253 af 4. juni 1969, giver mulighed for at beskikke en advokat for den forurettede med henblik på bistand til opgørelsen af den pågældendes erstatningskrav. Derimod indeholder retsplejeloven ikke i øvrigt hjemmel til at beskikke advokat for den forurettede i straffesager.

Efter justitsministeriets opfattelse er der behov for, at der i voldtægtssager kan beskikkes en advokat for den forurettede med henblik på en mere almindelig bistand end den, der alene knytter sig til opgørelsen af den pågældendes erstatningskrav.

Straffelovens betingelser for at domfælde den tiltalte i voldtægtssager nødvendiggør, at der under sagens behandling i retten undertiden må gennemføres en nærgående afhøring af den forurettede. Fra domstolens side gøres der en betydelig indsats for i videst muligt omfang at beskytte den forurettede mod unødvendigt belastende afhøringer. Hensynet til sagens rette oplysning sætter imidlertid grænser for, hvor langt domstolene kan gå i denne retning. Både med henblik på selve afhøringen og med henblik på en mere almindelig støtte under sagen kan den forurettede derfor have behov for sagkyndig bistand, som alene har til opgave at varetage den pågældendes interesser. Det samme gælder i ikke mindre grad på efterforskningsstadiet under politiets afhøringer af den forurettede. På dette stadium af sagen vil den forurettede ofte være oprevet og ude af balance og derfor udover støtte under afhøringen have behov for vejledning om mulighederne for bistand af psykologisk, lægelig eller social karakter.

2. Spørgsmålet om beskikkelse af advokat for den forurettede i straffesager har været behandlet af folketinget i folketingsåret 1977-78 og igen i

folketingsåret 1978-79 på grundlag af et lovforslag fra det konservative folkeparti. Der henvises til F.T. 1977-78, sp. 9630, 11668, tillæg A, sp. 4853 samt FT 1978-79, sp. 1546, 3432, tillæg A, sp. 1185.

I forbindelse med folketingets behandling af det konservative folkepartis forslag i folketingsåret 1978-79 tog justitsministeriet initiativ til, at spørgsmålet om advokatbeskikkelse for den forurettede blev drøftet med repræsentanter for domstolene, advokatrådet, socialministeriet, anklagemyndigheden og politiet. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med resultatet af disse drøftelser.

3. Adgangen til at beskikke advokatbistand for den forurettede gælder efter forslaget alene i voldtægtssager. Forslaget afviger på dette punkt fra det konservative folkepartis forslag, som omfattede en bredere kreds af straffesager, herunder navnlig voldssager. På den anden side omfatter lovforslaget ikke alene voldtægtssager efter straffelovens § 216, men også de voldtægtslignende forhold, der er omfattet af § 217 og § 218, stk. 2, samt sager om overtrædelse af § 224 og § 225 i forbindelse med de nævnte voldtægtsbestemmelser.

Denne udformning af forslaget må ses på baggrund af de særlige forhold, der gør sig gældende under gennemførelsen af sager om voldtægt. Det er karakteristisk for disse sager, at den sigtedes handling ikke er strafbar, hvis kvinden har været indforstået med den, eller den sigtede har ment, at kvinden var indforstået. Bevisførelsen og herunder afhøringen af kvinden må derfor nødvendigvis – bortset fra helt oplagte tilfælde – gå ind på spørgsmålet om, hvorvidt kvinden har været villig til at inklade sig med den sigtede eller i det mindste kan have givet ham dette indtryk. Da der normalt ikke er vidner til handlingsforløbet, vil en sådan afhøring både hos politiet og i retten kunne virke meget belastende for det sagesløse offer, omend den ikke kan undgås, hvis sagen skal kunne gennemføres mod sigtedes benægtelse.

Tilsvarende forhold gør sig ikke på samme måde gældende i forbindelse med andre straffesager, herunder voldssager. Der er derfor ikke i sådanne